

довіднику є чимало нових відомостей про осіб, які зі зброєю в руках відстоювали незалежність України в роки Української національної революції 1917–1921 рр., а також вшанували ці події впродовж 1921–1939 рр.

Певним недоліком книги є відсутність іменного та географічного покажчиків. При написанні гасел автор, на жаль, не керувався єдиним зразком. Наслідком цього стало те, що у багатьох біограмах відсутні фотографії та відомі факти життєпису (див. наприклад гасла: Дашкевич Роман (відсутня фотографія), Шухевич Роман (замість його фотографій, яких збереглося чимало, поміщено портрет) та ін.). На обкладинці книги помилково замість гербу ЗУНР – золотого лева на синьому полі, оберненого в праву сторону, використано емблему української дивізії “Галичина” – лева з трьома коронами.

Однак, не зважаючи на певні недоліки, інформацію з довідника варто враховувати при укладанні біограм і написанні біографічних нарисів. У книзі подано список спогадів, літератури та перелік фондів і справ з архівів та музеїв України, Польщі, Чехії та Росії про що стосується УГА. На жаль, автор не в повному обсязі їх використав. Тому, опрацювавши їх можна по-новому поглянути на цю сторінку

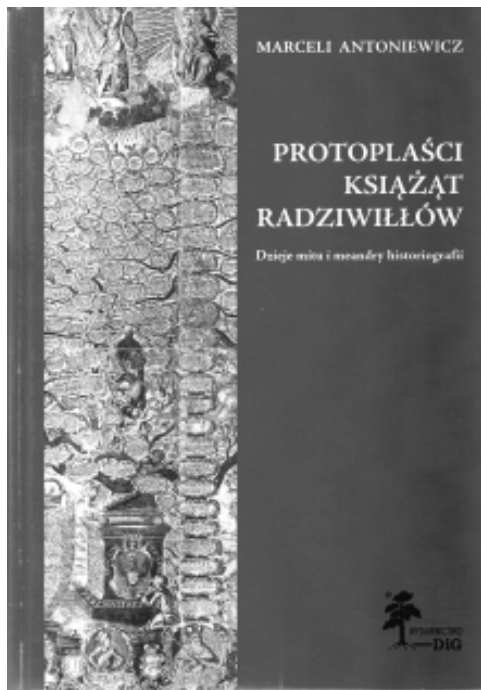
української історії. Тим паче, що автор не претендує на вичерпне дослідження УГА.

Андрій СОВА (Львів)

* * *

Antoniewicz M. Protoplaści książąt Radziwiłłów. Dzieje mitu i meandry historiografii. – Warszawa: Wyd. DiG, 2011. – 423 s. – ISBN 978-83-7181-641-3

Поява нового генеалогічного дослідження, попри те, що їх вже написано цілі стоси, завжди є подією непересічною. В Польщі найбільшим популяризатором знань про минуле відомих і незнаних родів є видавництво DiG, яке кожного року тішить вибагливого читача новими дослідженнями.

Одним із осередків вивчення генеалогії та геральдики є Інститут історії Академія імені Яна Длугоша в Ченстохові, який вже тривалий час очолює доктор хабілітований Марцелі Антоневич. Його дослідження про князів Радзивілів складається зі списку скорочень, вступу, семи розділів, закінчення, бібліографії, списку ілюстрацій та генеалогічних таблиць, а також іменного покажчика.

Структура книги дозволила автору повністю розкрити свій задум – дослідити і показати народження радзивілівської генеалогічної легенди, її розквіт та живучість впродовж століття.

Відзначимо кілька позитивних моментів, що одразу впадають у вічі. Текст, запропонований читачеві, виважений і ґрунтується на широкій джерельній та історіографічній базі. Особливо відзначимо детальний історіографічний аналіз. Натомість зауважимо, що використовуючи різноманітну джерельну, зокрема “Акты, относящиеся к истории Южной и Западной России”, автор у той же час не залучив документальні свідчення з українських архівів, зокрема Центрального державного історичного архіву України в м. Києві.

До здобутків М. Антоневича варто віднести логічно вибудовану схему репрезентації результатів свого

багаторічного дослідження. Польському досліднику вдалося показати процес формування радзивилівського генеалогічного міфу в історіографічній традиції і виокремити чинники, що впливали на нього.

Представлені в тексті біографічні блоки мають важливе значення для вивчення історії князівського роду Радзивілів. Вони також стали чудовим матеріалом для компаративного дослідження генеалогії роду, наприклад у рецепції М.Стрийковського і С. Довгїрда.

Текст супроводжують 61 ілюстрація, на яких зображено портрети і документи родини Радзивілів, а також 16 генеалогічних таблиць, укладених на основі різноманітних джерел.

Зрозуміло, що пропонований огляд не претендує на всеохоплюючу та детальну рецензію, а є лише спробою привернути увагу українських науковців до нової публікації з означеної проблематики.

Ігор КРИВОШЕЯ (Умань)

* * *

Смуток І. І. Вступ до генеалогії шляхти Самбірського повіту XVI – початку XVII ст. – Львів: ТзОВ “Камула”, 2008. – 336 с. – ISBN 966-8343-83-2

Книжка Ігора Смутка є важливим внеском у розвиток генеалогії дрібної шляхти Руського воєводства загалом і Перемишльської землі зокрема. Видання подає відомості про півтори тисячі прізвищ (придомків), уживаних шляхетськими родами Самбірського повіту впродовж XVI – початку XVII ст. Всього охоплено 31 шляхетський рід: Бачинських, Бережницьких, Білинських, Блажівських, Винницьких, Височанських, Гординських, Городиських, Ільницьких, Коблянських, Комарницьких, Кульчицьких, Луцьких, Матківських та ін. Основними джерелами для дослідження стали актові книги Перемишльського гродського та земського судів, та єдина збережена досі книги Самбірського гродського суду за 1530–1537 рр., які зберігаються у фондах Центрального державного історичного архіву України у Львові (ф. 13. – Оп. 1. – Спр. 4–29, 32, 289–321; Ф. 14. – Оп. 1. – Спр. 6–14, 49–70, 264–270; Ф. 9. – Оп. 1. – Спр. 691/1).

Видання має добре продуману структуру. Після короткого вступу йде розділ “Виникнення прізвищ та їх функціонування у шляхетському середовищі в XVI – на початку XVII ст.” (с. 11–32), у якій автор визначає, що таке дрібна шляхта і яким чином особливості її станово-соціального, майнового статусу і демографічного розвитку спричинили до появи прізвищ. Наступні розділи розкривають історію прізвищ кожного конкретного шляхетського роду. Ці розділи складаються з узагальненої статті про історію роду, його засновників, появу прізвищ зі зміною поколінь, а також реєстру всіх виявлених до 1605 р. придомків, уживаних членами роду. Для кожного прізвища

вказується порядковий номер, сучасне звучання, оригінальне написання (зі збереженням тогочасної орфографії), роки згадок у актах, родовий чи особовий статус прізвища, архівне джерело. Окремий розділ присвячений жіночим прізвищам (с. 312–317). Завершує книжку алфавітний покажчик прізвищ із зазначенням приналежності до того чи іншого роду та порядкового номеру. Можливо, у книзі варто було додати ще схематичну карту Самбірського повіту, щоби читач міг краще уявити розселення окремих шляхетських родів. Але загалом це аж ніяк не применшує позитивної оцінки видання.

Проблеми дослідження родоводів дрібної шляхти періоду XVI–XVII ст. зумовлені її значною чисельністю та недостатньою джерельною базою. Тому автором здійснено систематизацію генеалогічного матеріалу на основі історії виникнення та використання шляхетських прізвищ-придомків. Це дає змогу з досить великою достовірністю реконструювати генеалогічний розвиток кожного окремого роду. Хоча для кількох родів цей метод і не дозволив в'янути родинні зв'язки (с. 309–311), однак це не применшує значення прізвищ для поособової реконструкції шляхетських родів.

Андрій ГРЕЧИЛО (Львів)

